

Dönem Başkanı
Prof. Dr. Elif Dağlı
Türk Toraks Derneği

Genel Sekreter
Ayla Yılmaz
KİGEM

SSUK BİLEŞENLERİ

Aile ve Sosyal Araştırma Genel Müdürlüğü
Ankara Madde Bağımlılığı Araştırma Tedavi ve Eğitim Merkezi
Ankara Eczacı Odası
Atatürk Sanatoryumu
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İSGÜM
Çankaya Belediyesi
Çocuk Solunum Yolu Hastalıkları ve Kistik Fibrozis Derneği
Diyabet İşleri Başkanlığı
DSÖ Türkiye Temsilciliği
Genç Birikim Derneği
Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
Halk Sağlığı Uzmanları Derneği
Kamu İşletmeciliğini Geliştirme Merkezi
Kültür ve Turizm Bakanlığı
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Milli Eğitim Bakanlığı
Milli Eğitim Sağlık Eğitim Vakfı
Pratisyen Hekimlik Derneği
Sağlığı Geliştirme ve Sigara ile Mücadele Derneği
SB Kanserle Savaş Dairesi Başkanlığı
SB TSHGM Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar ve Kronik Durumlar Daire Başkanlığı
SB TSHGM Ruh Sağlığı Daire Başkanlığı
SB TSHGM Tütün ve Bağımlılık Yapıcı Maddelerle Mücadele Daire Başkanlığı
SB Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Sigara ve Uyuşturucu ile Mücadele Derneği
Temiz Nefes Sigarasız Yaşam Derneği
TMMOB Ziraat Müh. Odası
Turizm ve Çevre Gazetecileri Derneği
Tüketici Hakları Derneği
Türk Akciğer Kanseri Derneği
Türk Dişhekimleri Birliği
Türk Geriatri Derneği
Türk Hemşireler Derneği
Türk Kanser Araştırma ve Savaş Kurumu
Türk Kardiyoloji Derneği
Türk KBB-BBC Derneği
Türk KBB-BBC Vakfı
Türk Neonatoloji Derneği
Türk Onkoloji Grubu Derneği
Türk Pediatri Kurumu
Türk Pediatrik Onkoloji Grubu Derneği
Türk Tabipleri Birliği
Türk Toraks Derneği
Türkiye Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği
Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı
Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
Türkiye Otel Lokanta Dinlenme Yerleri İşçileri Sendikası
Türkiye Yeşilay Cemiyeti
Türkiye Ziraatçılar Derneği
Tütün Eksperleri Derneği
Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu
Tütünsüz Yaşam Derneği

Genel Merkez

Türk Toraks Derneği
Turan Güneş Bulvarı
Koyunlu Sitesi No: 175/19
Oran/Ankara

Tel : 0312 490 40 50
Faks : 0312 490 41 42

toraks@toraks.org.tr

Vergi Zamlarından Sonra Pazar Kaybeden Sigara Endüstrisi Fiyatları İndirebilmek İçin “Kaçakçılık” Kozunu Oynuyor “SİGARADA KAÇAKÇILIK ARTIYOR” EFSANESİNİN SAHİBİ: SİĞARA ENDÜSTRİSİ

Sigara konusunda uygulanan başarılı sağlık politikaları ile hızla pazar kaybeden sigara endüstrisi, düşüşe geçtiği her ülkede uyguladığı stratejileri ülkemizde de uygulamaya başladı. Sigara yasasından sonra işletmelerin zarar edip kapandığını ileri süren endüstri şimdi de, artan sigara fiyatlarının sigara kaçakçılığını tetiklediğini iddia ediyor.

Sigara endüstrisinin şimdi, Mart 2010 vergilerini düşük göstererek pazarın kaçak ürüne kaydığı iddiasını ortaya atması bekleniyor.

Sigara konusunda insan sağlığını korumak ve devlet gelirlerini artırmak hedefiyle uygulanmaya başlanan sağlık ve maliye politikalarının başarısı gün geçtikçe büyüyor. Öyle ki politikalar kapsamında sağlanan başarı giderek gelir kaybeden sigara endüstrisini de harekete geçirdi.

Pazarı beklemedikleri bir hızla kaybeden sektör, uluslararası temsilcilerini arka arkaya ülkemize getirerek lobi faaliyetlerine hız kazandı. Diğer yandan endüstrinin pazar payını kaybettiği tüm ülkelerde uyguladığı stratejiler, ülkemizde de hızla uygulanmaya başlandı. 19 Temmuz 2009 tarihinde yürürlüğe giren kapalı alanlarda sigara içme yasağından hemen iki hafta sonra, henüz resmi rakamların açıklanmasına imkân yokken, işletmelerin iflas ettiğine ve kapandığına dair bilgiler yayan sigara endüstrisi, şimdi de ‘kaçakçılık’ konusunu gündeme taşıyarak taraf kazanmaya çalışıyor.

Sigara endüstrisinin -henüz resmi sayıların bilinmesi mümkün değilken- sigaradaki fiyat artışlarının kaçakçılığı %20 arttırdığı iddiasının düşüşe geçtiği tüm ülkelerde uyguladığı bir stratejinin ürünü olduğu biliniyor.

Kaçakçılığın sigara fiyatları ile ilgisi yok

Sigara kaçakçılığı, ilk bakışta sigara fiyatlarıyla ilgili gibi görünse de sigara kaçakçılığında; organize suçun yaygınlığı, endüstrinin iştiraki, yolsuzluk oranları, kaçakçılık yaparken yakalanma olasılığı, yakalanınca uygulanan cezalar gibi birçok farklı faktör rol oynuyor.

Sigara fiyatlarının yüksek olduğu ülkelerde yasadışı ticaretin az olması, fiyat dışı etkenlerin kaçakçılıkta daha önemli olduğunu ortaya koyuyor.

Kaçakçılığın sigara fiyatları yükselince arttığına dair iddiaların bir endüstri efsanesi olduğu bilinmekle birlikte, aslında sigara fiyatlarının düşük olduğu ülkelerde bu suçun daha fazla olduğu görülüyor.

2008 yılında alınan verilere göre; Norveç’de bir paket Marlboro sigarası 12 dolar iken, görülen kaçak sigara oranı % 6, Litvanya’da aynı sigara paketi 2 dolar iken bu oran % 36 olmuştur.

Dünya verileri ülkeler arasında kaçakçılığın % 1-40 arasında değiştiğini ortaya koymaktadır. Bu oran yüksek gelirli ülkelerde % 9.8, düşük gelirli ülkelerde % 11.6’dır. İddia edildiği üzere Türkiye’de kaçakçılık halen yüksek değildir. Ancak dil sürçmesi ile bile kaçakçılığın % 20’ye çıktığını iddia etmek aşağıdaki nedenlerden dolayı mümkün değildir.

- 1) Kaçakçılık analizleri 6 ay sürmektedir. Çok kısa zamanda sonuç alınması mümkün değildir. Bu veriler hangi ölçüm tekniği ile, hangi sürede, kaç kişi kullanılarak yaptırılmıştır, açıklanması gerekir.
- 2) Ülkemizde iki aylık toplam sigara satışı 900 milyon paket iken bu sayının % 20 artışı, 180 milyon paket kaçak satıldığı iddiasını getirir. Böyle bir hacmin orta büyüklükte bir sigara firmasına dağıtımını için 20 bin kişilik bir dağıtım ağına, 900 TIR kamyonuna ihtiyaç vardır. Sigarayı pahalı bulan vatandaşımızın ucuz sigara içmek için organize olup, bunları temin etmesi imkânsızdır.

Başarılı vergilendirme politikaları ile %40 vergi geliri artışı sağlandı

Bu sebeplerle sigarada vergi artışının hem sağlığı hem ekonomiyi koruyan çok önemli bir girişim olduğunu ve , sigara fiyatlarının % 10 arttırılmasının tüketimi % 5 azalttığını söylemek mümkündür.

2009 yılında tütün ürünlerinden 11.5 milyar TL ÖTV ve 3 milyar TL KDV olmak üzere toplam 14.5 milyar TL vergi geliri elde edilmiştir. 2010 yılında ise uygulanan vergi artışlarıyla birlikte 16.4 milyar TL ÖTV, 4 milyar TL KDV ile toplamda 20.4 milyar TL vergi geliri elde edilerek % 40 vergi geliri artışı sağlanacaktır.

Sigara sektörünün kar oranında büyük düşüş

Sigaradaki vergi artışını tüketiciye kısmen yansıtabilen sigara sektörü, aradaki farkı kendi kârından karşılamaya başladı. Başka bir deyişle, endüstri kendi kârını devletle paylaşmak zorunda kaldı.

Sigardaki fiyat artışı aynı zamanda giderek daha az insanın sigara satın almasına, dolayısıyla tüketimin düşmesine neden oldu.

Müşterisinin yarısını öldüren dünyadaki tek ürün: Sigara

Müşterisinin yarısını öldüren dünyadaki tek ürün olan sigara nedeniyle ülkemizde her yıl 100 bin kişi hayatını kaybediyor.

Sigaranın neden olduğu hastalıklar nedeniyle yapılan sağlık harcamaları yılda 30 milyar doları buluyor. Bu miktar 2009 sigara vergi gelirlerinin iki katı.

Ülkemizde Avrupa’nın en pahalı sigaralarının satıldığı doğru mudur?

Kuzey Avrupa ülkelerinde sigara paketleri 5-8 euro arasında satılıyor. Ülkemizde sigara vergi oranları yüksekken, birim fiyatlar hala çok düşük.

Sigara endüstrisi, ürününü yüksek fiyata satmak istemeyen tek endüstridir

Sigara sektörü ürünlerini yüksek fiyata satmak istemeyen nadir endüstri temsilcilerindedir. Çünkü fiyatların düşük tutulması “genç erişkin” diye tanımlanan 14-24 yaş grubunun sigaraya başlamasını, içenlerin bırakmasını, dar gelirlinin sigara alabilmesini önlemektedir.

Vergi ödemeden hedef ülkelere girmek isteyen endüstrinin yasa dışı ticaret yöntemini benimsediği mahkeme kanıtları, ülkemiz ile ilgili “DNP” (vergi ödenmemiş sigara) belgeleri ile sabittir.

Ülkemizde değişik hükümetlere fiyatları düşük tutmak için yapılmış baskılar endüstri belgeleri ile kayıtlıdır.

Sigara endüstrisi şimdi ne yapacak?

Sigara endüstrisinin fiyatları düşük tutmak için hükümetleri kaçakçılık efsaneleri ile korkuttuğu, dahası bu baskıyı arttırmak için vergileri düşük ödediği biliniyor. Ülkemizde de Mart 2010 vergileri düşük gösterilerek pazarın kaçak ürüne kaydığı iddiasının ortaya atılması bekleniyor..

Tüm bu yanlış bilgiler ve yorumlar çerçevesinde;

Sayın basın mensuplarımızı literatür bilgi konusunda dikkatli olmaya,

Emniyet mensuplarımızı ülkelerin gelirlerini kaybettiren, sigara içen kişi sayısını arttıran ve sağlığı bozan sigara kaçakçılığı ile oranı ne olursa olsun, sıkı polisiye tedbirlerle mücadele etmeye,

Başbakanlık ve Maliye Bakanlığı’nı sigara fiyatlarını her yıl enflasyon ve yıllık gelir artışının üstünde yükseltmeye,

Saygılarımızla davet ediyoruz.

Sigara ve Sağlık Ulusal Komitesi